

XI. Wyrazy ściąające się do nazwy członków kroju i ozdób jego.

KRÓJ, OKRÓJ, PROFIL. Ł. *proflus*. F. *profl*.

Ułożenie społem wielu prostokreślnych i krzywych *członków*, dla nadania wydatności krańnikowi i innym częściom architektonicznego porządku. Zowiemy także *krojem* samo rozcięcie podług płaszczyzny pionowej, dla okazania postaci wybiegających za ścianę pionową tych rozmaitych członków.

Sierakowski zowie *okrojem*, lecz że przyrostek o w języku naszym znaczy prawie zawsze okoliczność zamknięcia, skończenia, jak w tych słowach *obejść, obwód, obręcz, okrąg* i t. p.; azali tedy nie lepiej zwać profil *krojem* niż *okrojem*, gdyż tu idzie raczej o *ksztalt, formę* części wydatnych, nie o ich obwód całkowity.

CZŁONKI KROJU. Ł. *membra*. F. *moultures*. N. *Glieder*.

Części kroju a raczej geometryczne postacie proste i krzywe, które im zwykliśmy nadawać, a te są:

PRAWIDELKO, LISZTWA, LISZTEWKA. Ł. *regula, taeniu*. W. *gradetto, orlo, listella*. F. *filet, listel*. N. *Riemen, Plättlein*.

Wąziuchny czworogranny pasek w krojach gzymsowych; gdy jest na krawędzi prostej zowie się *prawidółkiem*, lecz kiedy znajduje się na okrągłej części i ją otacza w około, zowie się na-

ówczas obręczą, rewką, Ł. *cincta*, *armilla*, F. *blason*, N. *Saum*, jak na przykład na brzegach trzonu w słupach niektórych porządków.

PRĘT, PRĘCIK, PRĄTEK. Ł. *astragalus*. W. *astragalo*, *tondino*. F. *baguette*, *fuserole*, *bâton*. N. *Stab*, *Stäblein*.

 Prątek wążiuchna wydatna laseczka, lecz gdy jest względnie innych nieco grubszą, pręcikiem albo prętem się zowie. Kiedy pręcik znajduje się na okrągłej części i obchodzi ją wkoło, wówczas bierze imię pierścienia, Ł. *annulus*, F. *annelet*, N. *Ring*, (Penth.); jak jest pod szyją głowicy słupa w kilku porządkach. Nadto kiedy poprzeczny krój tego członka jest pół okręgu koła, nieco uszczuplonego albo przesadzonego, a wielkość jego względna znakomita, natenczas zowie się wałkiem kiedy jest prosty, F. *bâton*, jak w krojach gzymsów prostych; albo też skrzętem, Ł. *torus*, W. *tore*, F. *tore*, *boudin*, *bosel*, N. *Pfuhl*, kiedy się zwiija w koło, jak bywa w podstawie słupa a i tak jeszcze w podstawie korynckiej wyższy krąg zowie się skrzętem, niższy zaś i bezpośrednio na kostkowicy leżący, zowią kręgiem lub krąglicą, Ł. *spira*.

„Torus mięsiste ciało gdzie wiele mięsa a mało kości.” (Mącz.).

„Skręt torus.” (Knap.).

„Krąg albo wał.” (m. W.).

PÓŁWALIK, OBOJCZYK, ĆWIERĆ WAŁKA, PÓŁKRĘŻE, TOK, SPODEK. R. *onik*, (Lwów.). Ł. *echinus*. W. *ovolo*. F. *quart-de-rond*, *échine*, *ove*. N. *Wulst*.

 Postać tego członka kroju jest postacią ćwierci okręgu koła albo ellipsy, i kiedy jest

prosty jak pręt zowie się *półwałkiem* albo bliżej *ćwierćwałkiem*; lecz kiedy ten członek kroju jest otoczony, jak tuż pod wiekiem w głowicy doryckiej, wówczas zowiemy go *tokiem*, albo *spodkiem* wieka głowicy, gdy jest graniasty na graniastym słupie.

„*Półwałczyk, obojczyk* w ozdobach architektonicznych, wązka opaska jakiej powierzchni, wypukła w postać półwałca,” (Lind.).

WKŁĘSEK, ŻŁOBEK, SPŁYWEK. Ł. *cymatium doricum*. W. *cavetto*. F. *cavet*. N. *Hohlkehle*, (Penth.).

Jestto żłobkowaty członek kroju, a do tego bywa prosty lub odwrotny; to jest wklęsłością w górę albo na dół obrócony. Ma swą wklęsłość na $\frac{1}{4}$ albo na $\frac{1}{6}$ część okręgu koła; spływek pod i nad obręczą przy brzegach słupowego trzonu położony, osobne ma nazwiska *wpłyn*, *spłyn*.

WPŁYN, SPŁYN, WARGA. Ł. *apophygis*, *apothesis*. W. *sommoscapo*, *immoscapo*. F. *congé*, *éscarpe*. N. *Ablauf*.

Są to wargą górną i wargą dolną trzonu kolumny, czyli brzegi jego wierzchni i dolny wklęsło wydatne.

Wpłyn, W. *sommoscapo*, wargą górną.

Spłyn, W. *immoscapo*, wargą dolną.

W wieńcu także krajnika podobną niewielką wklęsłość pod listewką wierzchnią leżącą, *spłynkiem* albo *wargą wieńca* zowiemy, F. *congé*, N. *Ablauf*.

„Słup ma *spłyn* górny i dolny, *pierscień* górny i dolny.” (Byst. u Lind.).

GRUSZEC, ESOWNIK, ESOWNICA. R. *husiok*. Ł. *sima*, (Penth.). W. *gola maggiore*. F. *doucine*. N. *Rinnleisten*.

 Postać pewnego członka kroju z brzegu żłobiasta przy nasadzie wypukła na podobieństwo głośki S, nadto, esownik jest prosty, F. *doucine droite*, i odwrotny, F. *renversée*.

„Krzywonośy u wierzchu a u dołu wypukłe, Ł. *simu*, F. *simaise ou talon* (?)” (m. W.).

„Gruszec od postaci gruszki.” (Marconi).

PIĘTKA. Ł. *cymatium lesbicum*, *unda*, *lysis*. W. *golatina*, *gola*. F. *talon*. N. *Kehlstos*.

 Postać członka krojowego złożona z postaci ćwierci wałka i spływka, obudwóch jednakiej wklęsłości. Pospolice wykreślona bywa $\frac{1}{6}$ częścią okręgu koła. Piętka *esownikowi* całkiem jest podobna, a tem się tylko od niego różni, iż przeciwnie z brzegu jest wypukła a przy nasadzie wklęsła. Piętka jest także prosta i odwrotna, F. *talon droit*, *talon renversé*.

„Wierzchy *esowate* u wierzchu wypukłe a u spodu wklęsłe jak S prosto stojące po lewej, a wywrócone po prawej ręce, Ł. *cymatium lesbicum*, F. *cymaise droite ou talon*.” (M. W.).

Cyma (*atis*) właściwie łączy trawne, *podczos*, a *cyma* (*ae*), *wetn*, *fala*, oznaczają; łacińskie tedy *cymatium*, czy od jednego czy od drugiego wyrazu pochodzi, zawsze oznacza postać łagodnie wklęsłą lub wypukłą, albo też w niektórych członkach kroju obiedwie razem. W języku naszym wyraz *przeguba*, temuż wyobrażeniu odpowiadać się zdaje.

LASKOWANIE. Ł. *crates seu tabulatum*, (Volk.).

Wyraz ten, *laskowanie*, ma w języku naszym podwójne znaczenie: raz „*laskowanie*, *futrowanie*, *tabulatum*, *tarcicami nakrycie*.” (Knap.). Drugi raz:

„*Laskowanie crates wydrożenie żłobowate,*” (Włod.). Pierwsze tego wyrazu znaczenie pochodzi może od wyrazu *las* drzewo, jak *lesice*, *leszczotki* i t. p. Drugie zaś pochodzi od *laski* kija gładkiego, i w rozumieniu tego drugiego pochodzenia tu się używa. Pogarbowanie powierzchni jakiej we wklęsłe lub wypukłe laski, zowie się *laskowaniem*, Ł. *striatura*, F. *cannelures*.

„*Canaliculus columnarum, laskowanie słupów podwojów, albo balków. Canaliculata aedium superficies, laskowane podniebienie albo strop.*” (Lind.).

Laskowania żłobki. Ł. *striges* (od *strix*, gis). F. *cannelures*. N. *Hohlkehlen*.

Laskowania żyłki. Ł. *striae*. F. *le plein entre les cannelures*. N. *Hohlleisten*.

I odwrotnie, jeżeli laski są wypukłe, naten-
czas Ł. *fasciae, striae*, F. *bâtons*, N. *Streifen*,

laskami, a Ł. *striges*, wrębkami mianujemy.

WKŁĘSEK, ŻŁOBEK SKŁADANY, CYGA. Ł. *trochilus, scotia*.

W. *scozia*. F. *nacelle, rond-creux*. N. *Einziehung*.

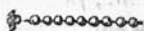
„*Żłobek (Sierak.). Raczej żłobek skła-*

dany dla różnicy od żłobka prostego (cymatium doricum) i rzeczywiście postać jego jest złożona z podwójnej kołowej krzywizny. Promień bowiem wklęsłości dolnej jest dwa razy większy od promienia górnej.

„*Drążenie, Ł. trochilus, F. membre-creux.*” (m. W.).

BISIORKI, PERŁKI. I. *biszer*. Ł. *margaritum*, (I. Bello.).

F. *perles enfilées*.

Ozdoba która się dzieje przez przeobrażenie *pręcika* kroju na sznurek perł.

„*Bisior*ki od *bisior* po sławiańsku perła, R. *biser*, (z arab. *bouser*, grain de verre), fausses perles,” (Ph. R.).

JAGÓDKI, RÓŻANIEC, PACIORKI. Ł. *astragalus lesbius*, (Penth.). F. *grains de chapelet*. N. *Perlschnur*.

 Jagódki po parze z pewnemi wartakami, F. *pirouette*, na przemian powiązane, w które dla ozdoby *pręcik* lub *prątek* przekształcony bywa.

RÓŻANIEC, KRAŻKOWY, PIENIAŻKOWY. F. *chapelet à grelots*. N. *Paternoster mit Schellen*.

 Ozdoba lisztwy lub paska złożona z pieniążków czy też krążków, płasko na sobie kładzionych i przez środki pręcikiem przedziergniętych.

PLECIONKA, PLECIECIEC, PLECIENNICA. F. *entrelacs*. N. *Durchbrochene Züge*.

 Ozdoba pasa pomiędzy wążkami krajkami umieszczona, a na podobieństwo taśmy udziałana i różyczkami poprządkana.

„*Plecieniec*” (szlak ozdobny) (Wujek.).

JAJOWNIK, ECHINY, WOŁOWE OCZY. R. *oniki*, *jaiczki*. Ł. *echini*, (z greckiego *echinos*). F. *oe*. N. *Eierstab*.

 Ozdoba rzeźbiarska, w którą się przeistacza ćwierćwałka albo toczeni-ca, składa się z naśladowania jaj ptaszych w pewnej oprawie, niby skorupie rozwartej poosadzanych, i strzałkami albo liściem barszczowym poprzedzielanych.

„*Echinus*, ostra a oścista łuszczyna, w której kasztany rosną.” (Mącz.). Właściwie jeż morski.

„*Wolowe oczy*,” nazwisko u pospolitych rzemieślników znajome z włoskiego *occhi di bove*.

ŁĘKOTKI. *F. arceaux*.

Ozdoba rzeźbiarska kroju piętki, powstaje z łączków troistych obejmujących kwiatki *dzwonkowate*, albo *pępawki*.

„Ozdobne wyszycie w pewne łączki, niewiasty nasze podziśdzeń łękotkami nazywają.”

Jest także w czeskim „*laukot* (łęku v. łuku-kot) obwód koła powozowego, *circumferentia rotae*,” (Weles.).

DZWONKI. *F. campanes*.

Ozdóbki w postaci dzwonkowatych kwiatów.

DEONIATKA, ki, PĘPAWA, PĘPAWKA. *F. palmette*. *N. Palmenstengel*.

Ozdoba z pięciu lub siedmiu gładkich liści złożona, do rozpostartej dłoni podobna.

„*Palma, dłoń*, bierze się z palcami, bo *vola manus concavitas*, po polsku *plaskowina*.” (Volk.).

„*Dłoniato-nogie gęsi*.” (Klon.).

„*Pępawa, quinquifolium*.” (Volk.).

„*Quinquifolium, pięciernik, ziele*.” (Knap.).

RÓŻA, RÓŻYCZKA, ROZETA, ROZETKA. *F. rosace, roson*.

Ozdoba z liścia, na sposób kwiatu róży ułożona, czasem liście kwiatkami są poprzetykane, a zawsze w środku znajduje się kwiatek jaki, pączek albo rozpułty owoc granatu. Rozeta bywa z liścia krętego albo gładkiego i nadto promienista albo wirowana.

„*Różę rozetę niektórzy różowcem zowią*.”

GŁOWATKA, GUZIK. *F. bouton, roson.*

Rznięta albo gładka toczona ozdoba, jakoby głowa udawanego gwoźdźdza.

DZIELNICA PRZYODZOBIEŃ. *F. compartiment.*

Składa się pospolicie z przyozdobionego tła albo o t o c z y n y, które są ograniczone i zamknięte szlakiem albo ramką. Brzegi te zowią się: ramą, bramowaniem, brzegiem, krawką. *Ł. limbus. F. bordure, cadre.*

LIŚCIANKA. *F. rinceau. N. Laubwerk.*

Ozdoba z liścia w pewny kształt ułożonego, która zapewnia środek dzielniczy przyozdobienia, to jest tło albo otoczynę.

RÓWNIANKA, GIRLANDA. *Ł. encarpus. F. guirlande. N. Fruchtschnur.*

Ozdobny z gałązek, liścia, kwiatów albo owoców pęk, równo upleciony.

„Druga równianki równała, trzecia snopeczki wiązała.”

„Równianki, girlandy, snopeczki, bukiety.”
(Łuk. Gołębiowski, pieśni gminu lubelskiego).

„Równianka, fasciculus olfactorius.” (Volk.)

BARSZCZ. *Ł. acanthus, vulg. urši-branca. N. Bärenklau.*

Rosлина, której liść bujny i strzępiasty używa się w naśladowaniu od rzeźby i malarstwa, do przyozdobienia różnych części budowli.

GŁĄB', GŁĄBIK, KŁĄCZ, KŁĄCZE. *Ł. caulis, cauliculus. W. gambi. F. caulicoles. N. Stängel.*

Część rośliny lodygowata, osobliwie głąbik barsz-

czowy, który wchodzi w skład przyozdobienia głowicy korynckiej.

„Koryncki porządek zawiera 16 zawojów, 8 głowic i 3 rzędy krętego liścia.” (Rog.).

KWIATON, KWIATONIK. F. *fleuron*. N. *Blumenwerk*, *Blumenzierrath*.

„Kwiaton ozdoba w kształt kwiatu.” (Lind.).

WĘGŁOWNIK. F. *guillochis*. N. *Irrweg*.

 Szlak zwany pospolicie a la grekiem, ułożony niby ze wstążeczki jednostajnie pod kątami prostymi pozałamywanej. Węglownik jest pojedynczy, i podwójny, *guillochis simple et double*. N. *einfacher und doppelter Irrweg*.

MANOWCZYK, WERTEBEK, MEANDER. F. *meandre*, *postes*. N. *Schneckenzüge*.

 Szlak także grecki różny przecież od pierwszego, bo jest jakby ze sznurka jednostajnie poskręcanego złożony. Niektórzy uważają go za udawanie fali wodnej po sobie następującej. Meander bierze nazwisko od rzeczki Meandru kręto płynącej.

ZAWÓJ, ZAWOIK, ŚLIACZKA, WĘŻOWNICA, WIÓR, WIOREK. Ł. *voluta*. F. *volute*. N. *Schnecke*.

 Ozdobne zawoje na głowicy słupa w porządkach jonickim i korynckim. Wężownice nazywa Solski rogowe zawoje w porządku korynckim, a środkowe, Ł. *helices*, *zawojkami*, inni zowią *krążkami*.

Wiorek (etym. *wić się*), ztąd wior skręt spiralny i jak wąż roślinnego około tyczy.

WĄSOWICA, WĄSIONKA. N. *Schnörckel*, (Pent.).

 Jestto ozdoba zwykle rzezana, która się składa z dwóch jakoby wąsów czyli tasiem, jak dwa S wywrócone i spodkami jednako z sobą zetknięte.

Wyraz niemiecki *Schnörckel*, którego nasi rzemieślnicy dotąd używają, znaczy *skretek*, *wąs*, a także *zwój*; lecz szczególnież wszelkie zwojowe schylenia w robieniu ozdób.

„*Podwijki* są kręcenia zawijane na gzemsach porządku korynckiego.” (m. W.). Może to są krokiewniczki w ozdobne zwinienia czy też krążki przeistoczone, jakie się widzieć dają w krajniku porządku korynckiego.

ZWITEK, ZWÓJ. F. *cartouche*.

W staroświeckich ozdobach, wyobrażenie z trąbki rozwiniętej papierowej karty, dla pomieszczenia napisu.

WISIOR, WISIOREK, OWOCNICA. I. *gobinja*, *kobinja*, (Stul.).
Ł. *encarpus*. F. *feston*. N. *Fruchtschnur*.

Wiązanka czy więź z liścia, kwiatów, owoców, pereł, nawet narzędzi, ryb zwierząt i t. p. rzeczy.

„*Feston*, *binda* malowana lub rzezana, owoców kwiecia pełna.” (Lind.).

„*Wisior*, *feston*.” (Sierak.).

„*Owocnica*, z grec. *encarpus*.”

SZCZOŁB WOŁOWY. W. *cappo di bove*.

Obnażone kości głów wołowych przeplecione wisiorami i wstęgami, za ozdobę służyły w budowlach Rzymskich, osobliwie *pasa* w brusowaniu porządku doryckiego,

„*Szczolb wołowy*.” (T. Narbutt. Dzieje N. Lit.
T. I. pieczęci fig. 24.).

MAKOWICA, MAKOWICZKA. Ł. *cacumen, vertex, capitulum, fastigium*. F. *amortissement*. N. *Aufsatz*.

Ozdobny czub, wierzchołek, szpic, gąłka
na domie, wieży albo na czem innem.

„*C. makowica*, wszelka okrasa wierz-
cholka, jak głowy.” (Dobr.).

PRZEWODNIK, KONDUKTOR. C. *hromowod*. F. *paratonnère*.

Ostry pręt żelazny do rozbrajania chmur pioru-
nowych, utkwiony na najwyższym miejscu budowli
i bezpośrednio, za pomocą żelaznych także ogni-
włączony z ziemią wilgotną.

WIETRZNIK, POWIETRZNIK. F. *girouette*.

Chorągiewka podług wiatru, z wiatrem, *po wietrze*
obracająca się, i służąca przez to do wskazywania
jego kierunku.

ZBROJ WIĘŻ. Ł. *tropheum, tropeum*. F. *trophée*. N. *Kriegs-
geräthe, Siegeszeichen*.

Nadobne ułożenie różnych narzędzi i sprzętów
wojennych, jakie starożytni ze zbroi nieprzyjaciel-
skiej na polu bitwy na znak zwycięstwa wznosili.
Więź takąż zdobiąca, bywa ułożona z innego ro-
dzaju rzeczy, stosownych do przeznaczenia miejs-
ca, które się nią przyozdabia.

KUPA POSĄŻNA. W. *gruppa*. F. *groupe*. N. *gekuppelte
Bildsäule*.

Skupionych dwa lub kilka posągów wyobrażają-
cych ludzi zajętych jedną sprawą.

WIENIEC, KORONA. Ł. *corona*. F. *couronne*. N. *Krone*.

Rozmaita ozdoba głowy, a w naśladowaniu nadarza się do przyozdobienia budowli.

U Rzymian były:

Wieniec ostrokolny, Ł. *corona castrensis*, N. *Palisadenkrone*; dawany za zdobycie ostrokołem opasanego obozu.

W niej na obręczy zrzadka poprzytwierdzone zęby udają ostrokoł.

W. wieżowy, twierdzowy, Ł. *corona muralis*, N. *Mauerkrone*; nim wieńczono tego, który pierwszy ukazał się na murach miasta nieprzyjacielskiego; złożony z wyobrażenia baszt jednakich na ciągłej obręczy.

W. korabiowy, Ł. *corona navalis*, N. *Schiffskrone*; za zwycięstwo morskie. Na obręczy kotwicami przyozdobionej, przody jednakich łodzi składają ten wieniec.

W. obywatelski, dębowy, dawany w nagrodę zasług obywatelskich, Ł. *corona civica*, N. *Eichenkrantz*; z gałązek liścia i żołędzi dębu w koło jak do wieńczenia głowy uwita równianka.

W. wawrzynowy, zwycięzki, Ł. *corona triumphalis, laurea*, N. *Lorbeerkrantz*; dawany tym, którzy znakomite odnieśli zwycięstwo.

W. mirtowy, Ł. *corona ovals v. myrthea*, N. *Myrtenkrantz*; dawany tym, którzy mniejsze odnieśli zwycięstwo.

W. oliwny, Ł. *corona oleagina*, N. *Krantz von Oelblüthern*, dawany przynoszącym pokój krajowi.

ORŁOLEW, NÓG, GRYF. C. *noh. I. orolāv, polulāv*, (Stul.).

Ł. *gryphus*.

Ptak bajeczny, potworne zmyślone zwierzę: lew z orlą głową, i wielkimi skrzydłami.

„Nóg, ptak zmyślony którego z łaciny niektórzy nazywają gryfem.”

(Włod.).

WĘBOREK, SĄD, SADEK, USZATEK. Ł. *urna, situla, vas, vasculum*, (Volk.). F. *urne*.

Naczynie ozdobne, wazon.

POŚĄG, RYCINA, STRUGALEK, STRUGAŁKA. C. *rylina*. (Weles.). Ł. *statua, sculpta imago*. F. *statue, sculpture*. N. *Geschnitztes Bild*.

Ryty obraz.

„Rycina, Ł. *sculptile*; ry wadlnik, Ł. *scalprum*,” (Volk.).

„Strugalek, strużona figura, rzezany obraz.” (Lind.).

POŚĄŻNIK, OBRAŻNIK. Ł. *statuarius*.

Wywodzący pośagi z kamienia, drzewa, bronzu.

„Obrażnik, statuarius.” (Mącz.).

STRUGARZ. N. *Schnitzer*.

„Snicerz, który co struga albo struży. (Lind.).

DŁÓTNIK. I. *dlietorez*. Ł. *scalpello factor*.

„Dłutowy snycerz.” (Lind.).

PISANKA. W. *sgraffito*.

Wszelka ozdoba na świeżo potynkowanej ścianie rylcem dokonana.

POPIERSIE, PÓŁPOSAŻE. F. *buste*. N. *Brustbild*.

Posąg wyobrażający postać ludzką po piersi wziętą.

PODSTAWEK, PODNÓZEK POSĄGU. I. *zidna podstupia*. (Stul.).

Ł. *acroterium*. F. *piedouche*. N. *Bildstuhl*.

Kłódka okrągła albo czworogranna na której posąg albo węborek stawiają.

MIEDZNIK, SŁUP POSĄŻNY, HERMES. C. *meźnik*. (Palk.).

Właściwie znaczy kamień miedzowy graniczny, jak i w łacinie, a także słup czworogranny z posągiem, a raczej głową wyciosaną.

ŚWIECZNIK. C. *swicen*. I. *szvietnica*, *szvechnyak*, (J. Bello.).

Ł. *lampada*, *candelabrum*. F. *candelabre*. N. *Leuchter*.

Ozdobny i wielki lichtarz, jakie się na ołtarzach stawiają.

PODNIEBIE, BALDACHIN. F. *baldaquin*. N. *Himmel*.

Pokrycie ozdobne, które się zawiesza nad tronem, ołtarzem i t. p.

ŁOŻE POŚMIERTNE, KATAFALK. Ł. *castrum doloris*. F. *catafalque*. N. *Todtengerüst*.

Rusztowanie ozdobne przybrane na złożenie zwłok umarłego, podczas odbywania nad nim pogrzebowego nabożeństwa.

NAGROBEK, POMNIK GROBOWY. Ł. *lapis sepulcralis*, *cenothaphium*. F. *tombeau*, *cenotaphe*. N. *Begräbniss*.

„Nagrobek, nagrobny kamień, lapis sepulcralis.” (Mącz.).

Cenothapium, pochodzi od słów greckich, *kenos* próżny i *tafos*, grób, znaczy tedy grób próżny, to jest: niezawierający zwłok umarłego.

„*Cenotaphium*, grób poczesny próżny,” (Lind.).

SARKOFAG. I. *plotojadec*, (*plot* ciało). (Stul.). Ł. *sarco-phagus*.

Sarkofag, znaczy dosłownie *mięsożerca*; rodzaj trumny kamiennej u starożytnych, do robienia jej używano kamienia szczególnego z kopalni miasta *Assos* w Medyi leżącego. Był on lekki gąbczasty i podług Pliniusza miał osobliwszą własność, że we czterdziestu dniach trawił czyli niszczył ciało w nim zawarte. Później tem nazwiskiem oznacza-
no każdą kamienną trumnę.

KOSTNICA. Ł. *ossarium*.

Naczynie ozdobne, pośpolicie czworościenne w którem chowano szczątki przepalonych na pogrzebie kości.

POPIELNICA, URNA. Ł. *cineraria*.

Naczynie przeznaczone do chowania popiołów zebranych po spaleniu ciał umarłych.

XII. Wyrazy ściąające się do ścian, więzów ściennych i otworów.

ŚCIANA, MUR. C. *stena*, *zed*, (Weles.). I. *mir*, *zid*, (Stul.). Ł. *murus*, *paries*. F. *mur*, *muraile*, *paroi*. N. *die Wand*.

Ściana kamienna przez miąszość uważana, Ł. *murus*, C. *zed*; powierzchnia zaś tego muru, albo raczej wszel-